

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/69/2020
Identifikačné číslo spisu:	1417205483
Dátum vydania rozhodnutia:	28.10.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1417205483.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého F. Z., narodeného XX. M. XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom v Bratislave, Vázovova 7/A, matky N. Z., bývajúcej v G., Q., zastúpenej advokátom JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, v Bratislave, Kutlíkova 17, a otca F. Z., bývajúceho v G., Q., zastúpeného advokátskou kanceláriou NIKU & partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, P. Veľkého 51, IČO: 36 866 008, za účasti Úradu komisára pre deti, so sídlom v Bratislave, Odborárske nám. 3, o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností a o návrhu matky na zvýšenie výživného, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 25P 103/2017, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 20CoP 55/2019 z 11. septembra 2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 25P 103/2017-658 zo 7. decembra 2018 maloletého F. (ďalej len „maloletý“) zveril do osobnej starostlivosti otca a vyslovil, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok budú obaja rodičia. Uložil matke povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 50 eur mesačne, ktoré výživné je povinná platiť k rukám otca maloletého, vždy do 15. dňa v mesiaci, počnúc dňom vykonateľnosti výroku rozsudku súdu prvej inštancie. Upravil styk matky a maloletého tak, že matka je oprávnená stretávať sa s maloletým každý párny kalendárny týždeň od piatka od 17.00 hod. do nedele do 18.00 hod. s tým, že táto úprava neplatí počas jarých, veľkonočných, letných a zimných školských prázdnin. Ďalej je matka oprávnená stretávať sa s maloletým každý rok od 1. júla od 10.00 hod. do 15. júla do 20.00 hod. a od 1. augusta od 10.00 hod. do 16. augusta do 20.00 hod.; každý párny rok od nedele, ktorá predchádza prvému dňu jarých prázdnin od 18.00 hod. do nasledujúceho piatka do 17.00 hod.; každý nepárny rok od štvrtka,

ktorý predchádza Veľkému piatku od 10.00 hod. do utorka, ktorý nasleduje po Veľkonočnom pondelku do 18.00 hod.; každý párny rok od prvého dňa zimných prázdnin od 10.00 hod. do 25. decembra do 12.00 hod.; každý nepárny rok od 2. januára od 10.00 hod. do posledného dňa zimných prázdnin do 18.00 hod. a od 25. decembra od 12.00 hod. do 2. januára nasledujúceho roka do 18.00 hod.; matka si prevezme a odovzdá maloletého v mieste bydliska maloletého a otec je povinný maloletého na styk riadne pripraviť. Uložil rodičom aj maloletému, povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v trvaní 12 mesiacov v rozsahu aspoň 20 hodín, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Vo zvyšku návrh otca zamietol a návrh matky tiež zamietol. Výslovil, že týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Bratislava IV č. k. 13P/73/2012-59 z 28. júna 2012, ktorý nadobudol právoplatnosť 17. septembra 2012 a to v časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému F.. Výslovil, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania a o trovách štátu rozhodne súd samostatným uznesením.

2. V odôvodnení poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, zistený skutkový stav, citoval ustanovenia § 25 ods. 1 a 2, § 26, § 36 ods. 1, § 37 ods. 2 písm. d), § 37 ods. 7 a 8, § 62 ods. 1 až 3, § 75 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z. (ďalej len „Zákon o rodine“) a bližšie vysvetlil dôvody, so zreteľom na ktoré rozhodol o zmene predchádzajúceho rozhodnutia o úprave rodičovských práv a povinností, a to v časti týkajúcej sa osobnej starostlivosti maloletého dieťaťa a súvisiacej úpravy styku matky s maloletým, ako aj určenia výživného. Vychádzal predovšetkým zo záverov znaleckého dokazovania, stanoviska maloletého, ako aj podporného stanoviska matky, ktorá uznala, že pre maloletého je vhodnejšie, aby vyrastal v domácnosti otca, keďže iniciovala uzavretie rodičovskej dohody v tom smere. Zároveň zohľadnil najlepší záujem maloletého dieťaťa. Pri určení výživného matke vychádzal z návrhu otca, zohľadňujúc sociálne a majetkové pomery matky. Určenie výšku výživného považoval za dostatočnú, z dôvodu, že matka preukázala príjem vo výške minimálnej mzdy. Súčasne považoval za potrebné rozhodnúť aj o nariadení výchovného opatrenia. V tomto kontexte uviedol, že účelom výchovného opatrenia bude zlepšenie komunikácie medzi rodičmi, zlepšenie vzťahu maloletého s matkou, ako aj celková náprava narušených rodinných vzťahov. Návrh matky na zvýšenie výživného zamietol z dôvodu, že vyhovel návrhu otca a maloletého zveril do jeho osobnej starostlivosti. Návrh otca na vyhlásenie vykonateľnosti rozsudku dňom doručenia súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodný, a preto mu nevyhovel. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimo sporového poriadku zákona č. 161/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „C. m. p.“).

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 20CoP 55/2019 z 11. septembra 2019 na odvolanie matky napadnutý rozsudok prvej inštancie, vo výrokoch o 1/ zverení maloletého F. do osobnej starostlivosti otca, 2/ povinnosti matky prispievať na výživu maloletého sumu 50 eur mesačne, 3/ úprave styku matky s maloletým, 4/ zamietnutí návrhu matky a 5/ vo výroku, ktorým súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava IV č. k. 13P/73/2012-59 z 28. júna 2012 v časti úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému F., potvrdil. Výslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie vo veci vykonal potrebné dokazovanie, riadne zistil skutočný stav veci a správne rozhodol, keď na základe zisteného skutočného stavu veci, zhodnotenia dôkazov jednotlivo, v ich vzájomnej súvislosti a prihliadnuc k názoru a záujmu maloletého pristúpil ku zmene striedavej osobnej starostlivosti a zveril maloletého do osobnej starostlivosti otca, s tým, že zároveň upravil styk matky s maloletým. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, reagujúc na odvolacie námietky matky poukázal na to, že maloletý je vo veku, kedy je schopný sa vyjadriť k predmetu konania a bolo správne, keď súd prvej inštancie pri rozhodnutí prihliadol a vychádzal i z názoru maloletého. Poukázal na čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa (príloha oznámenia č. 104/1991 Zb.) a zdôraznil, že dieťaťu sa musí predovšetkým poskytnúť možnosť, aby bolo vypočuté v každom súdnom, alebo administratívnom pojednávaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu, alebo jeho príslušného orgánu, a spôsobom, ktorý je v súlade s pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva. Dieťa má teda podľa Dohovoru právo vyjadriť slobodne svoj názor a jeho požiadavky majú byť brané do úvahy v každej záležitosti, alebo postupe, ktoré sa ho týkajú. Maloletý sa počas konania opakovane vyjadril, že chce bývať s otcom a s matkou sa stretávať. Pri takto

jednoznačne a opakovane vyjadrenom názore maloletého bolo nevyhnutné a v záujme maloletého na jeho názor pri rozhodnutí prihliadnuť. K námietke matky, že názor maloletého bol ovplyvňovaný otcom, a súd prvej inštancie sa s týmto tvrdením nezaoberal, odvolací súd s poukazom na vykonané znalecké dokazovanie uviedol, že tvrdenia matky o negatívnom ovplyvňovaní maloletého otcom vo vzťahu k nej sa nepreukázali ako pravdivé, práve naopak, znalkyňa poukázala na to, že otec na vzťah a postoj maloletého dieťaťa k matke vplýva pozitívne. Na druhej strane znalkyňa práve u matky zistila znaky negatívnej manipulácie dieťaťa voči otcovi za účelom oslabenia ich vzájomnej citovej väzby. Zo záverov znaleckého dokazovania jednoznačne vyplynulo, že je v záujme maloletého, aby došlo ku zmene striedavej osobnej starostlivosti tak, že maloletý bude zverený do osobnej starostlivosti otcovi. V súvislosti s námietkou matky, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal v odôvodnení rozsudku aj s jej námietkami súvisiacimi so znaleckým posudkom, odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie jasne vysvetlil, že ich považoval za nedôvodné a z akých dôvodov považoval posledný posudok za relevantný (bod 25). Výhrady matky voči znaleckému posudku zhodnotil ako ničím nepodložené, ktoré neboli spôsobilé spochybniť správnosť jeho záverov. Zdôraznil, že v znaleckom posudku sa znalkyňa podrobne a zrozumiteľne venovala všetkým súdom prvej inštancie nastoleným otázkam, svoje zistenia jasne uviedla a jej závery boli presvedčivé a zrozumiteľné, pričom ozrejmla podrobne dôvody podaného znaleckého posudku aj na pojednávaní 22. októbra 2018. Vo vzťahu k odvolacej námietke matky, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal v odôvodnení ani s tým, že opakovane uvádzala súdu, že otec jej bráni v styku s maloletým, odvolací súd dodal, že nie je povinnosťou súdu prvej inštancie uvádzať v odôvodnení rozhodnutia podrobne všetky niekoľko stranové vyjadrenia účastníkov a reagovať na každé uvádzané tvrdenie. Súd prvej inštancie náležite vysvetlil z akých dôkazov vychádzal, ako ich vyhodnotil, a prečo dospel k záveru, že zveril maloletého do osobnej starostlivosti otcovi. V tomto kontexte odvolací súd zdôraznil, že bolo správne, keď súd prvej inštancie pri rozhodnutí vychádzal zo záverov znaleckého posudku a opakovane prezentovaného názoru maloletého, ako aj z akých dôvodov skutočnosti uvádzané matkou, týkajúce sa problémov pri výkone práva matky na styk s maloletým nepovažoval za tak významné, aby na ich základe dospel k inému rozhodnutiu. Odvolací súd nezistil žiadne procesné pochybenie súdu prvej inštancie, ktorým by odňal možnosť účastníkovi konať pred súdom, čo matka namietala v odvolaní. Strany boli súdom prvej inštancie riadne vypočuté, na predchádzajúcich pojednávaniach im boli kladené aj otázky zo strany právnych zástupcov. Súd nie je povinný pri každom výsluchu účastníka umožniť klásť otázky právnym zástupcom, najmä v situácii, keď už dospeje k záveru, že má z doposiaľ vykonaného dokazovania dostatočne preukázaný skutočný stav veci. Ani z ustanovenia § 195 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“), ktorý upravuje výsluch strany nevyplyva povinnosť súdu umožniť právnym zástupcom, či stranám navzájom, klásť si otázky, ako je tomu pri postupe pri výsluchu svedka v § 202 C. s. p. Odvolací súd zároveň potvrdil správnosť záverov súdu prvej inštancie pri určení výšky výživného na maloleté dieťa. Dodal, že vzhľadom na pomery rodičov, bolo dôvodné matke určiť nižšie výživné, keď otec maloletého má vyššiu životnú úroveň a jeho majetkové pomery umožňujú zabezpečiť maloletému všetky jeho potreby. Navyše otec, do ktorého osobnej starostlivosti bol maloletý zverený, sám takúto nižšiu sumu výživného od matky maloletého navrhol a s touto súhlasil. Za správny považoval odvolací súd aj rozsah úpravy styku matky s maloletým. Podľa jeho názoru je nevyhnutné, aby sa matka s maloletým pravidelne stretávala a nebolo stretávanie ponechané len na vôľu maloletého, prípadne otca. Maloletý by mal mať rovnocenný kontakt s oboma rodičmi. Odvolací súd záverom dodal, že matkou predložené vyjadrenie k odvolaciemu konaniu na vedomie, ktoré sa týkalo konania o výkon rozhodnutia vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 57Em 3/2018, nebolo spôsobilé prívodiť zmenu napadnutého rozsudku. Odvolací súd v tejto súvislosti zdôraznil, že v prípade, ak rodič, ktorému je dieťa zverené do osobnej starostlivosti bude bezdôvodne brániť v styku druhého rodiča s maloletým dieťaťom, uvedené konanie rodiča môže viesť aj k zmene rozhodnutia o osobnej starostlivosti. Odvolací súd apeloval na otca maloletého aj matku, aby dodržiavali upravený styk matky s maloletým, a aby sa tento nerušene realizoval v záujme maloletého dieťaťa. Napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1, 2 C. s. p. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s 52 C. m. p.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala matka (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Namietala, že súdy jej

nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C. s. p.). V tejto súvislosti dovolateľka citovala stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) z 3. decembra 2015 k výkladu § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku, ktoré bolo publikované ako judikát v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2016 pod R 2/2016. Namietala vady zmätočnosti týkajúce nedostatočného zistenia skutočného stavu, nesprávneho vyhodnotenia znaleckého posudku vypracovaného znalkyňou PhDr. Mgr. Elenou Fortis z dôvodu nedostatočných vstupných podkladov pre jeho vypracovanie, ako aj z dôvodu absencie príloh, nepreskúmateľnosti a celkovej nepresvedčivosti po obsahovej a formálnej stránke. Podotkla, že za závažné procesné pochybenie, ktoré mohlo mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, treba považovať postup súdu prvej inštancie, ktorý na pojednávaní 7. decembra 2018 pri výsluchu účastníkov nepripustil právnenému zástupcovi matky klásť otázky otcovi ani matke. Výsluch účastníkov sa vykonal len formálne, bez hlbšieho zisťovania okolností týkajúcich sa skutkových okolností stretávania sa maloletého s matkou, nesúhlasu otca s vycestovaním matky spolu s maloletým do USA, ako aj s používaním mobilného telefónu maloletým. Podľa jej názoru, zo strany súdu prvej inštancie bolo zabránené, aby sa vykonalo riadne dokazovanie. Podľa dovolateľky rozhodnutie odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.), ktorú vymedzila nasledovne:

a) „či na základe zisteného skutkového stavu sú splnené podmienky na zmenu rozsudku Okresného súdu Bratislava IV č. k. 13P/73/2012-59 z 28. júna 2012 podľa § 26 Zákona o rodine resp. rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, či rozsudok Okresného súdu Bratislava IV č. k. 13P/73/2012-59 z 28. júna 2012 sa stal neúčinným v časti úpravy výkonu rodičovských práva povinností, keď po rozvode manželstva došlo k obnoveniu spoluzitia vrátane výkonu osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, a bude potrebné aplikovať ustanovenie § 36 ods. 1 Zákona o rodine a ustanovenia § 26 a 26 sa použijú primerane.“

b) „či znalecký posudok má riadne náležitosti znaleckého posudku v súlade so zákonom č. 382/2004 o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a z toho vyplývajúci záver, či znalecký posudok č. 39/2018 vypracovaný znalkyňou PhDr. Mgr. Elenou Fortis, znalca zapísaného v Zozname znalcov, tlmočníkov, a prekladateľov MS SR, v odbore Psychológia, odvetvie Poradenská psychológia, Klinická psychológia detí, Klinická psychológia dospelých, je alebo nie je preskúmateľný.“ a

c) „aplikácie § 25 ods. 4 Zákona o rodine, ak jeden s rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upraveným podľa odseku 1 alebo 2, súd môže na návrh niektorého z rodičov zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.“

Vo vzťahu k prvej otázke dovolateľka uviedla, že v záujme právnej istoty by mal dovolací súd vysloviť právny názor, že právoplatný a vykonateľný rozsudok o rozvode manželstva, v rámci ktorého súd upravil práva a povinnosti rodičov na čas po rozvode nestráca účinnosť v časti úpravy rodičovských práv, ak dôjde o obnovenie spoluzitia rodičov. Zdôraznila, že tento právny názor je v záujme rodičov, aby nedochádzalo k rôznym interpretáciám pri výkone práv a povinností v otázke zverenia dieťaťa do výlučnej alebo striedavej starostlivosti, úpravy styku rodičov k maloletým deťom, v otázke výšky výživného, vymožitelnosti pôvodného rozhodnutia, ale aj v otázke posudzovania toho, či súd koná vo veci ako o novom konaní a aplikuje ustanovenie § 36 ods. 1 Zákona o rodine a primerane použije ustanovenia § 25 a § 26 Zákona o rodine alebo aplikuje ustanovenie § 26 Zákona o rodine a skúma, či sa zmenili pomery a aj bez návrhu môže zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností. Podľa jej názoru, v dôsledku nesprávnej interpretácie ustanovenia § 26 Zákona o rodine bola táto právna norma nesprávne aplikovaná na zistený skutkový stav, čo vo výsledku znamenalo, že súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava IV č. k. 13P/73/2012-59 z 28. júna 2012 tak, že nanovo upravil práva a povinnosti rodičov k maloletému dieťaťu a následne to odvolací súd potvrdil. Otázka zásadného právneho významu týkajúca sa právnej normy obsiahnutej v ustanovení § 26 Zákona o rodine - je stanoviť kritéria jej aplikácie a tým dosiahnuť právnu istotu. V tejto súvislosti citovala nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 361/2016 a uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo 306/2009 a 1VCdo 1/2018. Vo vzťahu k druhej otázke dovolateľka poukázala (podľa jej tvrdenia) na nedostatky znaleckého

posudku vypracovaného znalkyňou PhDr. Elenou Fortis. Namietala jeho nepreskúmateľnosť (ako aj presvedčivosť a komplexnosť) a postup znalca pri vypracovaní znaleckého posudku s poukazom na to, že absentuje vyjadrenie, akými metódami skúmala znalkyňa dôvody na zrušenie striedavej starostlivosti. Dovolateľka zastávala názor, že v záujme právnej istoty by mal dovolací súd vysloviť právny názor, stanoviť kritéria preskúmateľnosti znaleckých posudkov podľa zákona č. 382/2004 (správne tiež „Z. z.“) o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pričom navrhla, aby sa tieto kritéria odvíjali aj od argumentov obsiahnutých v dovolaní. V tejto súvislosti citovala nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 299/06. K tretej otázke dovolateľka uviedla, že v záujme právnej istoty by mal dovolací súd stanoviť kritéria správnej aplikácie ustanovenia § 25 ods. 4 Zákona o rodine. Navrhla zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

6. Otec vo vyjadrení k dovolaniu vo vzťahu k otázkam formulovaných matkou v dovolaní uviedol, že ide skôr o námietky dovolateľky k spôsobu hodnotenia dôkazov, než nastolenie právnej otázky zásadného významu pre rozhodnutie odvolacieho súdu. Podľa jeho názoru, odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky zákonom požadované náležitosti uvedené v § 393 C. s. p. Dovolateľka vo svojom dovolaní opakuje rovnaké námietky, ktorými sa už zaoberal odvolací súd. Zo strany súdov nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces. Navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť v súlade s § 448 C. s. p.

7. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že zotrváva na svojich doterajších vyjadreniach. Voči rozhodnutiu odvolacieho súdu nemá žiadne námietky. Stretávanie sa matky s maloletým podľa právoplatného rozhodnutia súdu je v záujme vývinu maloletého a udržania rodinných väzieb.

8. Úrad komisára pre deti dovolací návrh nepodal.

9. V danom prípade je dovolanie podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Konanie v tejto veci je od 1. júla 2016 upravené v C. m. p. Podľa § 2 ods. 1 C. s. p. sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže ustanovenia § 76 a § 77 C. m. p. neustanovujú inak, dovolací súd na konanie o dovolaní matky aplikoval ustanovenia C. s. p.

10. Najvyšší súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) účastník, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 C. s. p.) a či sú splnené podmienky podľa § 429 C. s. p. v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

12. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

13. Podľa § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon

prípúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 C. s. p. Ak teda zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

14. Podľa § 420 C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Podľa § 431 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

16. Podľa § 440 C. s. p. dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

17. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ C. s. p. sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. V preskúmvanej veci dovolateľka namietala vady zmätočnosti týkajúce sa nedostatočného zistenia skutočného stavu, nesprávneho vyhodnotenia znaleckého posudku vypracovaného znalkyňou PhDr. Mgr. Elenou Fortis z dôvodu nedostatočných vstupných podkladov pre jeho vypracovanie, ako aj z dôvodu absencie príloh, nepreskúmateľnosti a celkovej nepresvedčivosti po obsahovej a formálnej stránke. Zároveň namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia s poukazom na stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu týkajúce sa vady zmätočnosti podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (R 2/2016), ako aj poukázala na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v súvislosti s namietaným porušením práva na súdnu ochranu, princípu právnej istoty, ako aj práva na spravodlivý proces. Za závažné procesné pochybenie, ktoré mohlo mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, považovala postup súdu prvej inštancie, ktorý na pojednávaní 7. decembra 2018 pri výsluchu účastníkov nepripustil právnenému zástupcovi matky klásť otázky otcovi ani matke (ďalej tiež porovnaj bod 5. z toho).

19. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

20. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom-ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4 Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019).

21. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom-ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý

súdny proces. Pri posudzovaní namietaného nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

22. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (sp. zn. 3 Cdo 41/2017, sp. zn. 3 Cdo 214/2017, sp. zn. 8 Cdo 5/2017, sp. zn. 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k vade zmätočnosti namietanej matkou.

23. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že sudy nižších inštancií v rámci zisťovania skutočného stavu veci (§ 35 C. m. p.) postupovali v súlade so základnými princípmi civilného mimosporového konania a to v súlade s vyšetrovacím princípom, princípom oficiality, ako aj v súlade so zachovaním princípu rovnosti účastníkov, najmä vo vzťahu k maloletému dieťaťu (čl. 4, čl. 5 a čl. 6 Základných princíпов C. m. p.). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania, najmä na základe záveru znaleckého posudku č. 39/2018 vypracovaného znalkyňou z odboru Psychológia odvetvia Poradenská psychológia, Klinická psychológia detí, Klinická psychológia dospelých PhDr. Mgr. Elenou Fortis, ako aj na základe prejaveneho názoru maloletého v konaní, ktorému venovali sudy nižších inštancií náležitú pozornosť s prihliadnutím na jeho vek a rozumovú vyspelosť (§ 38 C. m. p., § 43 ods. 1 Zákona o rodine v súlade s čl. 12 Dohovoru), dospeli k záveru, že došlo k zmene pomerov (§ 26 Zákona o rodine), a preto na základe návrhu otca zmenili rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností. Maloletý F. sa opakovane v rámci vykonaného pohovoru vyjadril, že chce bývať u otca a s matkou sa chce stretávať. Návrh na zrušenie striedavej osobnej starostlivosti z dôvodu zmeny pomerov vyplynul nielen z návrhu otca na začatie konania z 2. mája 2017, ale z výsledkov vykonaného dokazovania, najmä zo záveru znaleckého dokazovania, ale aj zo stanoviska kolízneho opatrovníka v konaní, ktorý zároveň doporučil vzhľadom na zhoršenú komunikáciu medzi rodičmi nariadenie výchovného opatrenia pre rodičov aj pre maloleté dieťa v rozsahu 20 hodín.

24. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného návrhu, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

25. Ani prípadné nedostatočné zistenie skutočného stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. (sp. zn. 1 Cdo 41/2017, sp. zn. 2 Cdo 232/2017, sp. zn. 3 Cdo 26/2017, sp. zn. 4 Cdo 56/2017, sp. zn. 5 Cdo 90/2017, sp. zn. 7 Cdo 11/2017, sp. zn. 8 Cdo 187/2017, sp. zn. 9 Cdo 209/2020). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

26. K procesným právam účastníka nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý ním navrhnutý dôkaz alebo dôkaz, o ktorom sa účastník subjektívne domnieva, že by mal byť súdom vykonaný. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie účastníkom konania. Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná (napríklad preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže to byť považované za postup znemožňujúci účastníkovi uskutočňovať jeho procesné oprávnenia v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. (sp. zn. 3 Cdo 26/2017).

27. Zásah do základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej len „ústava“) či práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia č. 209/1992 Zb.) by v tejto súvislosti podľa názoru dovolacieho

súdu bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

28. K namietanému nepripusteniu otázok účastníkom súdom na pojednávaní konanom 7. decembra 2018 dovolací súd uvádza, že zo zápisnice o pojednávaní (v spise na č. l. 647-655) vyplýva, že bol vykonaný výsluch znalkyne PhDr. Mgr. Eleny Fortis k znaleckému posudku č. 39/2018, ktorý bol pokračovaním výsluchu na pojednávaní konanom 22. októbra 2018 (v spise na č. l. 564-571). Účastníci, resp. ich právni zástupcovia kládli znalkyni otázky, následne účastníci zodpovedali na rovnakú otázku položenú súdom, ako aj predložili ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Súd prvej inštancie návrhy na doplnenie dokazovania procesným uznesením zamietol a následne vo veci samej rozhodol. Takýto postup nemožno považovať za nezákonný, lebo súd rozhoduje o spôsobe vedenia pojednávania, o rozsahu vykonávaných dôkazov, ako aj o tom, či navrhovaná otázka pre svedka, znalca, či druhého účastníka sa týka predmetu konania (§ 185 C. s. p.). Výsluch účastníka je iba podporným dôkazom, ktorý je potrebné odlišovať od prednesu účastníka. Postup súdu pri vykonávaní tohto dôkazu závisí od úvahy súdu. Na otázky ostatných účastníkov, resp. iných subjektov prítomných na pojednávaní účastník sa odpovedá so súhlasom súdu.

29. Z obsahu spisu je nesporné, že účastníci boli riadne vypočutí v konaní na predchádzajúcich pojednávaniach 31. januára 2018 a 23. apríla 2018 (v spise na č. l. 307-313, 412-419) a boli im kladené otázky navzájom ich právnymi zástupcami, preto nepripustenie ďalších otázok na pojednávaní, na ktorom došlo aj k rozhodnutiu vo veci samej nemožno považovať za nesprávny procesný postup, ktorý by mal mať za následok porušenie procesných práv v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Na pojednávaní 7. decembra 2018 sa účastníci k veci vyjadrovali v rámci svojich prednesov, vrátane ich právnych zástupcov; súdom nebol nariadený ďalší výsluch účastníka v konaní v zmysle § 195 C. s. p.

30. Súdna prax je jednotná v názore, že ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k porušeniu práva na spravodlivý proces. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania (sp. zn. 1 Cdo 126/2012, sp. zn. 2 Cdo 132/2013, sp. zn. 3 Cdo 12/2015, sp. zn. 4 Cdo 191/2011, sp. zn. 5 Cdo 43/2013, sp. zn. 6 Cdo 95/2012, sp. zn. 7 Cdo 179/2014, sp. zn. 8 Cdo 346/2014, sp. zn. 9 Cdo 209/2020). Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že zistený skutočný stav veci vyplynul z preukázaných relevantných skutkových okolností danej veci, ktoré boli náležite vyhodnotené v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z § 191 C. s. p., jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti. Dovolací súd preto konštatuje, že dovolateľka neopodstatnene namietala dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p.

31. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Aj z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

32. Dovolací súd teda dospel k záveru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spĺňa zákonné náležitosti odôvodnenia rozhodnutia vyplývajúce z § 220 ods. 2 C. s. p. a § 393 ods. 2 C. s. p., zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Odvolací súd sa tiež náležite vysporiadal so všetkými uplatnenými relevantnými námietkami v odôvodnení svojho rozsudku v bodoch 18 až 20.

33. K Stanovisku občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015, prijatého pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“, dovolací súd len poznamenáva, že v danom prípade použitie tohto judikátu v súvislosti s namietaným porušením procesných práv neprichádzalo do úvahy. Obsah spisu neposkytuje žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.

34. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 C. s. p. je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré nie sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Táto otázka má byť vymedzená tak, aby odpoveď na ňu priniesla vyriešenie právneho problému, a zároveň aby jej právne posúdenie odvolacím súdom prinieslo všeobecné riešenie tej istej typovej právnej situácie.

35. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením dovolacieho dôvodu a právnou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421) táto otázka spadá. Takéto riešenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

36. Podľa § 432 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

37. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacím súdom ešte nebola vyriešená. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 C. s. p. môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od

vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 C. s. p. (sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

38. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. k prvej otázke, (či na základe zisteného skutkového stavu sú splnené zákonné podmienky na zmenu rozsudku Okresného súdu Bratislava IV č. k. 13P/73/2012-59 z 28. júna 2012, resp. či sa stal tento rozsudok neúčinným v časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, keď po rozvoze manželstva došlo k obnoveniu spoluzitia rodičov vrátane výkonu osobnej starostlivosti o maloleté dieťa a bude potrebné aplikovať ustanovenie § 36 ods. 1 Zákona o rodine a ustanovenia § 25 a 26 sa použijú primerane). Dovolaiteľka namietala nesprávny právny záver súdov nižších inštancií spočívajúci v tom, že rozsudok Okresného súdu Bratislava IV č. k. 13P/73/2012-59 z 28. júna 2012 sa stal neúčinným v časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, keď po rozvoze došlo k obnoveniu spoluzitia rodičov vrátane výkonu osobnej starostlivosti o maloleté dieťa. Podľa jej názoru, súdy nesprávne aplikovali ustanovenie § 36 ods. 1 Zákona o rodine a ustanovenia § 25 a § 26 použili primerane. Zdôraznila, že správna aplikácia právnej normy má veľký právny i praktický význam, lebo zmenou jej životnej situácie došlo k opätovnému odlúčeniu, odsťahovaniu sa zo spoločnej domácnosti, rodičia už nežili spolu a spoločne nezabezpečovali starostlivosť o dieťa, pričom je významné „či sa práva a povinnosti rodičov budú spravovať podľa právoplatného a vykonateľného rozsudku, čo v sebe kompenzuje zverenie dieťaťa do výlučnej alebo striedavej starostlivosti, úpravu styku rodičov k maloletým deťom, výšku výživného, vymožitelnosť pôvodného rozhodnutia, ale aj posudzovanie toho, či súd koná vo veci ako o novom konaní a skúma či sa zmenili pomery a aj bez návrhu môže zmeniť rozhodnutie alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností“. Vyslovila názor, že v záujme právnej istoty by mal najvyšší súd vysloviť, či právoplatný a vykonateľný rozsudok o rozvoze manželstva v rámci, ktorého súd upravil práva a povinnosti rodičov na čas po rozvoze nestráca účinnosť v časti úpravy rodičovských práv a povinností, ak dôjde k obnoveniu spoluzitia rodičov. Poukázala na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 306/2009 zo 14. januára 2010, z ktorého vyplýva, že rozhodovacia prax pripúšťa, že „vydané rozhodnutie súdu o úprave výkonu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu (§ 36 Zákona o rodine) sa za istých okolností stane neúčinným. K neúčinnosti tohto rozhodnutia dochádza na základe právne významných skutočností, ako sú napríklad rozvod manželstva alebo obnovenie spoluzitia rodičmi maloletého (R 31/1968 a R 8/1982). Rozvod manželstva rodičov maloletého dieťaťa je skutočnosť, s ktorou zákon spája obligatórnu úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvoze (§ 24 ods. 4 Zákona o rodine), a to bez ohľadu na to, či prípadne už práva a povinnosti rodičov k maloletému dieťaťu (ne)boli upravené skorším rozhodnutím súdu alebo ich dohodou. Eventuálna skoršia úprava práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine stráca účinnosť právoplatnosťou rozhodnutia o rozvoze manželstva rodičov. Rozhodnutie sa v tomto prípade stáva neúčinným od momentu, kedy nastala právna skutočnosť spôsobujúca neúčinnosť tohto rozhodnutia“.

39. V danom prípade však predmetom konania bol návrh na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu z dôvodu zmeny pomerov (§ 121 C. m. p. v spojení s § 26 Zákona o rodine), ktoré nastali oproti pomerom, ktoré predchádzali rozsudku Okresného súdu Bratislava IV č. k. 13P/73/2012-59 z 28. júna 2012, a preto dovolací súd je toho názoru, že posúdenie tejto zmeny nezáviselo od posúdenia dovolateľkou vymedzenej otázky, ktorá tak netvorila základ napadnutého rozhodnutia a preto ani nemá relevanciu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Uvedené sa vzťahuje aj k tretej nastolenej otázke týkajúcej sa stanovenia kritérií pre aplikáciu ustanovenia § 25 ods. 4 Zákona o rodine. Súdy nižších inštancií pri posudzovaní dôvodnosti návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, neposudzovali návrh podľa § 25 ods. 4 Zákona o rodine, ani neskúmali relevantnosť skutkových tvrdení matky týkajúcich sa realizácie styku s maloletým. Podstatnou otázkou bolo, či došlo k podstatnej zmene oproti pomerom, z ktorých sa vychádzalo pri predchádzajúcej úprave. Určenie spôsobu, akým sa bude realizovať styk maloletého dieťaťa s rodičom súdom je vždy výsledkom

posúdenia konkrétnych skutkových okolností každej prejednávanej veci. Vďaka tomu potom môže súd prijať celkom jedinečné a konkrétne závery „šité na mieru“ pre ten-ktorý prípad a dosiahnuť tak v súdnom konaní vo veciach starostlivosti o maloletých sledovaný cieľ, t. j. najlepší záujem maloletého dieťaťa a zachovanie práva rodičov na ich vzťah k maloletému dieťaťu. Nemôže preto ani reálne existovať ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu ohľadom spôsobu určenia styku rodiča s maloletým dieťaťom a na tejto skutočnosti nemôže nič zmeniť ani existujúca rozhodovacia činnosť súdov v obdobných prípadoch. Každé jedno rozhodnutie je individuálne pre daný prípad a nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady i keby formálne vykazovali rovnaké skutkové okolnosti (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 87/2017 z 29. novembra 2017).

40. Navyše dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Dovolací súd je podľa § 442 C. s. p. viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 C. s. p. v spojení s § 421 ods. 1 C. s. p. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie, a preto nastolená otázka dovolateľkou nespĺňa náležitosti vymedzenia prípustného dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 C. s. p.

41. Ani ďalšia otázka týkajúca sa posúdenia, či znalecký posudok znalkyne má riadne náležitosti znaleckého posudku podľa zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch a tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a z toho vyplývajúci záver, či znalecký posudok č. 39/2018 znalkyne PhDr. Mgr. Eleny Fortis je alebo nie je preskúmateľný, podľa názoru dovolacieho súdu nespĺňa náležitosti jej vymedzenia. Znalecký posudok vypracovaný v konaní, súdy vyhodnotili ako dôkaz, z ktorého pri rozhodovaní vo veci samej okrem iných dôkazov vychádzali. Posúdenie jeho formálnych a obsahových náležitostí neprináleží súdu, pokiaľ bol vypracovaný znalcom zapísaným do zoznamu znalcov a tlmočníkov vedeným ministerstvom spravodlivosti. Súd prvej inštancie sa náležite vysporiadal aj s námietkou matky proti znaleckému posudku (bod 25 odôvodnenia), zároveň nepovažoval za účelné a hospodárne doplniť dokazovanie vyžiadaním si stanoviska z ministerstva spravodlivosti o výsledku jeho preskúmania. Nesúhlas matky so závermi znaleckého posudku považoval za subjektívne hodnotenie, a preto návrh matky na doplnenie znaleckého dokazovania iným znalcom, ako nedôvodný zamietol. Posúdenie skutkových okolností, ktoré vyplynuli zo znaleckého posudku súdmi nižších inštancií, je výsledkom zisťovania skutočného stavu veci v procese dokazovania, ktoré nemôže byť predmetom posúdenia dovolacím súdom (§ 442 C. s. p.).

42. Na základe uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie matky odmietol ako neprípustné v súlade s § 447 písm. c/ C. s. p. vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ C. s. p. a vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 C. s. p. v súlade s § 447 písm. f/ C. s. p., lebo dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

43. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd podľa § § 453 ods. 1 C. s. p. a § 52 C. m. p. tak, že vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

44. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.